

The effect of library services and various media on attracting teenagers into the public library (Case Study: Isfahan City)

Saiede khalilian¹, Mitra Pashootanizadeh^{2*}

1. MSc of Knowledge and Information Science, University of Isfahan, Isfahan, Iran

2. PhD, Assistant Professor of Knowledge and Information Science, University of Isfahan, Isfahan, Iran

Article Info.

Received: 2017/11/13

Accepted: 2018/05/08

Abstract

Background and Objectives: The library is a repository of knowledge and a dynamic social institution, an indispensable resource center for reliable information and meant to preserve the recorded knowledge of man for use. One of the public library missions is helping young adults in accomplishing an effective transition from childhood to adulthood through offering access to information resources, as well as making an environment that satisfies the specific needs of young adults for intellectual, emotional, and social development. Use of public library services has become an imperative concern in recent times. There is no doubt that library services and various media influence the degree in which the services are used and it has been found to be an important factor that affects the use or non-use of library services. Therefore, the objective of this project was to identify the effect of library services and various media to attract teenagers into the public libraries in Isfahan cities.

Methodology: The current research was an applied study in terms of the purpose and in terms of collecting information "descriptive- survey"; it was conducted through a survey. Before finalizing the questionnaire, its content validity was established by review of faculty members of library and information science at the University of Isfahan. Further, the reliability of the questionnaire was confirmed via "Cronbach's Alpha" in the pilot test with 0.920 in variable library services and 0.727 in variable various media. The research population consisted of library members of the Iran public libraries foundation in the city of Isfahan, who were aged between 12 to 16 years old. A total of 920 individuals who met the inclusion criteria were members of the public libraries in Isfahan. Sample participants were chosen by stratified random sampling. Also, according to Cochran's sampling size formula, the sample size was calculated, 270 persons. The return rate of the questionnaires was 85.93% and a total of 232 questionnaires were analyzed. The collected data were analyzed using SPSS 18.

Findings: Findings indicate that based on advice teens in regard to the various library services on attracting teenagers into the public library the "answering the research questions students" and "Make fun the library space" "To arrange in rank, the first and second placed and then "Storytelling and Drama" was in the last place. Based on advice teens in regard to the various media on attracting teenagers into the public library the "television" was most effective media to attract teenagers to the library and the "newspaper" was in the last place, and there is a direct relationship between use of public libraries

during a month and viewing TV during a day. Also, public library usage among teenagers is unrelated gender, age, GPA and mother's job, however public library use is related to parents' education, father's job, area location life and type of school.

Discussion: It found that the young adults well understand the necessity of public libraries, therefore, the public libraries can play an important role in the young adults' life and it is necessary that they improve their services and it is necessary for the public libraries' managers and authorities to use strategies for information, diversification, and innovations in these services. Since the " answering the research questions students" were the most important reasons for using public libraries by the young people, these factors must be improved in the libraries to both increases the service level of libraries and encourage the young people to attend the libraries. Considering the existence of abundant educational resources and their high cost, and the families' problem for buying these resources, public libraries are considered as a suitable place for providing the resources. Furthermore, more cooperation between libraries and schools is essentials. Librarians can select the appropriate books and resources with the help of teachers. Also, creating a suitable environment for studying in the library and other facilities such as computers and Internet would cause that more young people come and use public libraries. Moreover, the result indicated that the area location life (socioeconomic and cultural status) has some effect on the use of libraries by young people, Therefore, it is necessary for the public libraries to regard special facilities for the socioeconomically and culturally disadvantaged students so that through which the library can attract these young people to the library, for example, to provide facilities for borrowing more books, Free membership and etc. Regarding the impact of cultural status of families on using the public libraries, schools and other social institutions must institutionalize the culture of studying and reading books altogether to families. In addition, it is essential for mass media to have purposeful and continuous activities to improve the families' knowledge level and the culture of study and to provide the programs for achieving these purposes. Since the "TV" was the most important media for attract young adult to public libraries, therefore the use of TV to advertise the services of the public library should also increase and encourage the young people to attend the libraries.

Keywords: Public library, Services, Media, attract Teenager.

***Corresponding author:**
Email: pashootanizade@edu.ui.ac.ir

©2020 Published by
Shahid Chamran University of Ahvaz

How to Cite:

Khalilian, S., Pashootani, M. (2020). The effect of library services and various media on attracting teenagers into the public library (Case Study: Isfahan City). *Journal of Studies in Library and Information Science*, 12(1): 116-131.

تأثیر خدمات کتابخانه‌ای و رسانه‌های مختلف بر جذب نوجوانان به کتابخانه‌های عمومی (مطالعه موردی شهر اصفهان)

سعیده خلیلیان^۱، میترا پشوتنی زاده^{۲*}

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

۲. استادیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

اطلاعات مقاله

تاریخ پذیرش: ۹۷/۰۲/۱۸

تاریخ دریافت: ۹۶/۰۸/۲۲

چکیده

هدف: هدف از این پژوهش شناسایی تأثیر خدمات کتابخانه‌ای و رسانه‌های مختلف بر جذب نوجوانان به کتابخانه‌های عمومی شهر اصفهان است.

روش‌شناسی: این پژوهش از نوع توصیفی-پیمایشی است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه اعضای ۱۲ تا ۱۶ سال کتابخانه‌های عمومی شهر اصفهان (حدود ۹۲۰ نفر) و حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران برابر با ۲۷۰ بود. برای گردآوری داده‌ها از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای و پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است.

یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان داد که بر اساس نظرات نوجوانان در بین انواع مختلف خدمات کتابخانه‌ای که می‌تواند موجب جذب کاربران به کتابخانه‌های عمومی شود "پاسخگویی به سوالات تحقیقی دانش‌آموزان" با میانگین ۳/۵۷ در اولین رتبه و "قصه‌گویی و نمایشنامه-خوانی" با میانگین ۲/۴۵ در آخرین رتبه قرار دارند و همچنین در بین انواع رسانه‌ها "تلویزیون" با میانگین ۳/۹۵ موثرترین رسانه برای جذب نوجوانان به کتابخانه‌ها و "روزنامه" با میانگین ۲/۳۷ در پایین‌ترین رتبه قرار داده شد.

نتیجه‌گیری: یافته‌ها نشان داد که جهت جذب افراد به کتابخانه‌های عمومی در بین انواع رسانه‌های مختلف باید بیشتر و همچنین هدفمندتر از تلویزیون استفاده گردد و نیز در بین انواع خدمات کتابخانه‌ای امکانات بیشتری را جهت پاسخگویی به سوالات تحقیقی دانش‌آموزان ایجاد کرد. با توجه به این نتایج می‌توان برنامه‌ریزی مناسب‌تری برای استفاده از رسانه‌های مختلف جهت اطلاع‌رسانی در مورد کتابخانه‌ها و به کارگیری خدماتی در کتابخانه که جذابیت بیشتری برای نوجوانان دارد، انجام داد.

کلیدواژه‌ها: کتابخانه عمومی؛ خدمات کتابخانه‌ای؛ رسانه؛ جذب نوجوانان

* نویسنده مسئول: pashootanizade@edu.ui.ac.ir

استناد به این مقاله:

خلیلیان، سعیده، پشوتنی، میترا (۱۳۹۹). تأثیر خدمات کتابخانه‌ای و رسانه‌های مختلف بر جذب نوجوانان به کتابخانه‌های عمومی (مطالعه موردی شهر اصفهان). مطالعات کتابداری و علم اطلاعات، ۱۲ (۱): ۱۱۶-۱۳۱

مقدمه و بیان مسئله

دنیای امروز دنیای ثانیه‌هاست و باید از فرصت‌ها برای عمق بخشیدن هرچه بیشتر به آگاهی‌های خود بهره‌گیری کنیم. کتابخوانی یک فعالیت مفید برای درک کردن، اطلاع یافتن و آگاه شدن است و انسان را در یافتن درک بهتری از خود و تعیین سرنوشت خویش و جامعه‌اش به طور دلسوزانه و فعالانه شرکت می‌دهد (Taher, 1986). خواندن از این جهت برای افراد ضروری است که بتوانند دانش و آگاهی خود را نسبت به دیگر فرهنگ‌ها و روش‌های تفکر افزایش دهند. خواندن همچنین منبع الهام‌بخش، سرگرمی و بینش‌دهنده نسبت به خود و دیگران است (Ruterana, 2012).

اما با تمام این مزایای که مطالعه برای فرد و جامعه دارد، در سال‌های اخیر شاهد کاهش خواندن و کتابخوانی و در نتیجه کاهش استفاده از کتابخانه‌ها شده ایم که پژوهش‌های (Griswold & et al., 2005; Knulst & Anderias, 2003; Toivonen, 2004; و Knulst & Kraaykamp, 1998) این کاهش سطح خواندن را اثبات کرده‌اند.

برای رفع موانع و ایجاد زمینه و بستر لازم جهت ترویج و توسعه فرهنگ مطالعه، نهادهای مختلف در ۴ بخش، شامل خانواده، مدارس و نظام آموزشی، کتابخانه‌ها عمومی، دولت و رسانه‌های گروهی باید با رفع مشکلات موجود، هم سو و هم هدف، به سمت مشخصی حرکت کنند (Bamberger, 1975).

- **نقش خانواده:** خانواده عامل بسیار موثری در ایجاد عادت به مطالعه و ترویج فرهنگ کتابخوانی است. محیط و شرایط خانواده، روش تربیتی و آموزشی والدین، طرز تفکر و نگرش والدین در رابطه با مطالعه و کتابخوانی نقش بسزایی در تقویت عادات مطالعه و کتابخوانی دارد. اولین نهادی که در آن، بچه‌ها با کتاب و کتابخوانی انس می‌گیرند، خانواده است. پدر و مادر، بهترین معلم فرزندان هستند که باید شوق مطالعه را در او تقویت کنند. همچنین در منازل باید محلی اختصاصی برای کتابخانه در نظر گرفته شود. اگر والدین و افراد بزرگتر خانواده به مطالعه علاقه‌مند باشند، فرزندان آنها نیز با کتاب، بیشتر و بهتر آشنا شده و به مطالعه و کتابخوانی، عادت می‌کنند.
- **نقش مدارس و نظام آموزشی:** پس از خانواده، دشوارترین وظیفه در اشاعه کتابخوانی در هر جامعه‌ای بر عهده مدارس و نظام آموزش و پرورش آن جامعه است. اگر دانش‌آموز در مدرسه با کتاب آشنا شده و لذت مطالعه، خودآموزی و افزایش معلومات عمومی را درک کند و به مطالعه خو بگیرد، در تمام دوران زندگی، از کتاب دست نمی‌کشد. نظام آموزشی که براساس یک کتاب و یک جزوه درسی شکل گرفته، نمی‌تواند دانش‌آموز را به سوی منابع غیردرسی و دیگر منابع اطلاعاتی رهنمون سازد. روش‌های تدریس جذاب‌تر، دانش‌آموزان را بیشتر به مطالعه علاقه‌مند می‌کند. روش‌هایی چون بازدید دانش‌آموزان از کتابخانه‌های عمومی شهر، گرفتن آمار کتاب‌ها به عنوان کار عملی از مراکز فروش کتاب در سطح شهر، آزاد گذاشتن دانش‌آموزان در انتخاب منبع برای انجام تحقیق و کار کلاسی و پیوند دادن موضوع مطالعه و کتابخوانی با درس انشاء، قراردادن میزان توسعه و رشد کتابخانه‌های مدارس و... می‌تواند در توسعه مطالعه و نیز استفاده از کتابخانه‌های عمومی مؤثر واقع شود (Taher, 1986).
- **نقش کتابخانه‌های عمومی:** یکی دیگر از نهادهایی که می‌تواند موجب ترویج و توسعه مطالعه در جامعه باشد کتابخانه‌های عمومی هستند که می‌تواند نقش اساسی ایفا کند. که براساس تعریف انجمن کتابداری آمریکا (ALA) کتابخانه عمومی کتابخانه‌ای است که خدمات معمولی کتابخانه را بدون هزینه به همه افراد یک جامعه یا منطقه ارائه می‌دهد و با بودجه‌های عام یا خاص حمایت می‌شود و خدمات خود را به همه مردم آن منطقه عرضه می‌نماید (Ebrahimi khairabadi, 2012). چنین نهادی از اهداف چندگانه‌ای در حوزه فعالیت خود برخوردار است که مهم‌ترین اهداف آن فراهم‌آوری محیط مساعد به منظور دسترسی آسان اقشار مختلف جامعه به منابع مکتوب و مضبوط،

افزایش ارتقا سطح آگاهی‌های عمومی، ایجاد و تقویت عادت به مطالعه و خواندن در افراد جامعه می‌باشد (abadullahi, 2004).

• **نقش رسانه:** رسانه‌ها در دوران کنونی، شاه‌رگ‌های اطلاعاتی و جریان‌سازی هستند. رسانه‌های عمومی را می‌توان ابزاری قدرتمند در هدایت و آموزش جامعه دانست رسانه‌ها با دنیای ذهنی انسان و به طور کلی دگرگونی در جهان بینی انسان‌ها سروکار دارند امروزه رسانه‌ها نقش مهمی را در معرفی و گسترش و ترویج فرهنگ کتاب و کتابخوانی به عهده دارند. یکی از ویژگی‌های مهم رسانه‌ها آگاه‌سازی انسان‌ها از ضروریات زندگی است که با مقوله‌ی آموزش مرتبط است. نکته قابل توجه در امر استفاده از رسانه و آموزش این است که برخی از رسانه‌ها برای انتشار اطلاعات مناسب‌تر و بعضی برای آموزش و تشویق مردم مؤثرتر هستند، در نتیجه در مواردی که رسانه‌ای خاص برای آموزش و اطلاع‌رسانی ضعیف است، لازم است آن رسانه را با سایر رسانه‌ها تلفیق کرد (Ekrami, 2004). وسایل ارتباط جمعی مولود و محصول اندیشه‌های انسانند. این رسانه‌ها بطور معمول با زمان فراغت انسان‌ها برخورد می‌نمایند. وسایل ارتباط جمعی، چنانچه به درستی بکار آیند، همچون مدرسه‌ای بزرگ بر تمامی حیات انسانی پرتو می‌افکنند. حتی به هنگام فراغت و آنگاه که این وسایل برای تفنّن و سرگرمی انسان‌ها به کار می‌آیند، باز هم خواه یا ناخواه می‌آموزند (Sarukhani, 1994). نتایج برخی پژوهش‌ها نشان می‌دهد که هم‌زمان با کاهش میزان مطالعه و خواندن، میزان مراجعه و تعداد امانت در کتابخانه‌های عمومی کشور در سال‌های اخیر شیب کاهشی شدیدی را دنبال می‌کند. تحلیل آمار اعضای کتابخانه‌های عمومی کشور نیز نشان‌دهنده کاهش تعداد اعضاء بوده است؛ آمارها حاکی از آن است که میزان استقبال از کتابخانه‌های عمومی متناسب با رشد شاخص‌های زیرساختی و افزایش تعداد کتابخانه‌های عمومی نبوده است (Koohi Rostami, 2016). از این رو باید موانع و عوامل جذب به کتابخانه‌ها را شناسایی کرد و در این راستا می‌توان از ابزارهایی همچون رسانه‌ها با توجه به نقش مهم آنها در افکار عمومی به خصوص در نوجوانان بهره برد و با استفاده از برنامه‌هایی مختلف و جذاب، نصب پوستر و توزیع بروشورهای تبلیغاتی در سطح شهر و حتی درب منازل، معرفی و درج خلاصه‌ای از یک کتاب در روزنامه‌ها، نشریات ادواری، اینترنت، و یا معرفی کتاب از طرف نویسنده‌ی آن به طریق ارسال پیام کوتاه از تلفن به ترویج مؤثر کتاب و کتابخوانی و همچنین استفاده از کتابخانه‌ها پردازد و مداوم به آن‌ها به شیوه‌های گوناگون تکرار نماید زیرا که تکرار موجب عادت می‌شود، تکرار آگاهی‌های مربوط به کتابخوانی و مطالعه به مرور زمان یک رشته تغییرات بنیادین را در آموزش افراد ایجاد می‌کند همچنین باید در کتابخانه خدمات و تسهیلاتی را ایجاد کنیم که باعث شود نوجوانان در هنگام حضور در کتابخانه لذت ببرند و باعث حضور پررنگ‌تر آن‌ها در کتابخانه‌ها شود مانند: ایجاد کتابخانه‌هایی با معماری‌های جذاب و زیبا، برگزاری کلاس‌های آموزشی و هنری در کتابخانه، ایجاد وب‌سایت برای کتابخانه، افزایش کتاب‌های مورد علاقه کودکان و نوجوانان در کتابخانه‌ها (Motameni, Hemmati, & Moradi, 2013)، ایجاد فضاهایی در کتابخانه برای صحبت و مباحثه و دیدار با دوستان و همچنین شنیدن موسیقی (Whelan & Costello, 2002). کتابخانه‌های عمومی باید برای هرچه پر بار کردن اوقات فراغت نوجوانان برنامه‌ریزی کند و کتابخانه را به یک کانون فرهنگی برای بروز خلاقیت‌های ادبی، هنری و علمی نوجوانان تبدیل کنند (Skretas, 2005).

دلایل زیادی موجب عدم استفاده و یا کاهش استفاده از کتابخانه‌ها وجود دارد که عبارتند از: افزایش رسانه‌ها و سرگرمی‌ها و اطلاعات در دسترس نوجوانان در منازل (Thorhauge, 2006)، کند بودن امانت، کوتاه بودن ساعات کاری کتابخانه، شلوغ بودن کتابخانه، رفتار ناشایست برخی از کتابداران و عدم آگاهی از برخی منابع (Drexel University, 2000)،

نداشتن فرصت کافی، خریداری کردن به جای مراجعه به کتابخانه، بازنبودن کتابخانه در ساعات مورد نیاز، و عدم توانایی مراجعان در یافتن منابع، ناآگاهی از وجود کتابخانه و یا خدماتی که ارائه می‌کند، از مهم‌ترین عوامل عدم استفاده از کتابخانه می‌باشد (Motameni, & et al.2013).

بنابراین با توجه به چالش‌های مطرح شده که همان کاهش سطح مطالعه افراد و نیز کاهش استفاده از کتابخانه‌هاست پژوهش حاضر درصدد است که به بررسی تأثیر و رتبه‌بندی عوامل و خدمات کتابخانه‌ای و رسانه‌ای به منظور جذب نوجوانان به کتابخانه‌های عمومی شهر اصفهان بپردازد. با شناسایی تأثیر هر یک از این عوامل و تعیین نقش آن‌ها این امکان فراهم می‌گردد که مشکلاتی که مانع جذب نوجوانان به کتابخانه‌های عمومی می‌شود رفع شده و از قدرت رسانه‌های محبوب و خدمات کتابخانه‌ای مطلوب از نظر این گروه کاربران برای جذب آن‌ها به کتابخانه‌های عمومی و افزایش سطح مطالعه آنها بهره‌جست.

پیشینه پژوهش

معرف زاده و ایرجی (Maarefzadeh & Iraj, 2010) در پژوهشی به "بررسی عوامل ترغیب‌کننده و بازدارنده مطالعه در میان مراجعان کتابخانه‌های عمومی شهرستان ماهشهر" دریافته‌اند که بین سطح سواد والدین دانش‌آموزان و میزان مطالعه آن‌ها رابطه معنی‌دار مستقیم وجود دارد و نیز بین استفاده از رسانه‌های تصویری و میزان مطالعه دانش‌آموزان رابطه معنی‌دار منفی وجود دارد.

حکیمی و طبسی (Hakimi & Tabasi, 2010) در پژوهشی به "بررسی راهکارهایی عملی به منظور فعال شدن کتابخانه‌های مدارس شهر زاهدان و توسعه فرهنگ مطالعه" پرداختند که در این پژوهش راهکارهایی ارائه شد که عبارتند از: تغییر روش تدریس معلمان و مشارکت دادن فعال دانش‌آموزان در امر تدریس، استفاده از یک کتابدار متخصص و علاقه‌مند در مدارس، استفاده از منابع کتابخانه‌های عمومی همجوار از طریق امانت بین کتابخانه‌ای توسط کتابداران مدارس، تشکیل بعضی از کلاس‌های درس در کتابخانه‌هایی که فضای کافی و مناسب و منابع اطلاعاتی متنوع دارند.

علوی و عربلو (Alavi & Arablo, 2011) در پژوهشی تحت عنوان "بررسی تأثیر کتابخانه‌های سازمان فرهنگی و هنری شهرداری تهران در ترویج فرهنگ کتاب‌خوانی" پرداخته‌اند که وی در این پژوهش دریافته است که بین دانش و مهارت کتابداری کتابداران و مسؤلان کتابخانه‌ها و میزان برآورده شدن نیاز مراجعه‌کنندگان، بین میزان اطلاعاتی کتابخانه و میزان جذب مراجعه‌کنندگان، بین نحوه برخورد و رفتار کتابداران و مسؤلان و میزان مراجعه به کتابخانه، بین میزان امکانات و تجهیزات کتابخانه و افزایش انگیزه کتاب‌خوانی، بین استفاده از وسایل ارتباطی نوین مانند اینترنت و استفاده از منابع دیداری و شنیداری در کتابخانه و افزایش میزان علاقه به کتاب‌خوانی و نیز بین میزان ساعات کاری کتابخانه و جذب کاربران بالفعل و بالقوه کتابخانه رابطه وجود دارد.

محبوب (Mahboub, 2012) در پژوهشی تحت عنوان "کتابخانه‌ها و سرانه مطالعه" پرداخته است. که او در این پژوهش به دنبال پاسخگویی به این سوال بود که نهادهای کتابخانه‌های عمومی کشور چه سهمی در سرانه مطالعه کشور ایفا می‌کنند و چگونه با شاخص‌های کتابخانه بر آن تأثیر می‌گذارد؟ که او به این نتیجه رسید که کتابخانه‌های عمومی می‌توانند روی سرانه مطالعه تأثیر بگذارند و با افزایش سرانه مطالعه مردم میزان امانت در کتابخانه‌های عمومی هم بالا می‌رود که این خود مستلزم توجه به دو شاخص میزان مراجعه به کتابخانه‌ها و مجموعه گسترده‌تری می‌باشد.

کاکي، جمالی مهموثی، مکتبی فرد (Kaki, Jamali, & Maktabifard, 2013) در پژوهشی تحت عنوان "خدمات جنبی کتابخانه‌های عمومی و نقش آن در جذب کودکان به کتابخانه‌ها" پرداختند. که در این پژوهش دریافته‌اند که مهمترین موانع در ارائه خدمات جنبی، کمبود نیروی انسانی، بودجه و امکانات هستند. بیشتر کتابداران وجود خدمات جنبی را در تشویق کودکان و نوجوانان در مراجعه به کتابخانه‌ها مؤثر می‌دانند. در مجموع، ارائه خدمات جنبی و تنوع آن‌ها در کتابخانه‌های عمومی وابسته به نهاد کتابخانه‌ها در شهر تهران در سطح پایینی قرار دارد.

نوکاریزی، نارمنجی و دهقانی (Nowkarizi, Narmenji, & Dehghani, 2014) در پژوهشی تحت عنوان "بررسی رابطه بین سرمایه فرهنگی والدین و میزان استفاده فرزندان از مواد کتابخانه‌ای در بین کاربران کتابخانه‌های عمومی استان خراسان جنوبی" به این نتیجه رسیدند که بین سرمایه فرهنگی غیرمادی والدین و میزان استفاده فرزندان از مواد کتابخانه‌ای رابطه معناداری وجود داشت ولی بین سرمایه فرهنگی نهادینه شده والدین و میزان استفاده فرزندان از مواد کتابخانه‌ای و بین سرمایه فرهنگی مادی والدین و میزان استفاده فرزندان از مواد کتابخانه‌ای رابطه معناداری وجود نداشت. هم چنین نتایج نشان داد متغیرهای جنسیت و سطح تحصیلات پاسخگویان بر رابطه بین سرمایه فرهنگی غیرمادی، مادی و نهادینه شده والدین و میزان استفاده فرزندان از مواد کتابخانه‌ای تأثیری نداشتند.

هفتادی یام (Haftadi Yam, 2016) در پژوهشی تحت عنوان "عوامل مؤثر بر جذب کاربران کتابخانه‌های عمومی شهر تبریز با استفاده مدل بازاریابی 4p" به این نتیجه دست یافت که عناصر آمیخته بازاریابی در جذب کاربران به کتابخانه‌های عمومی شهر تبریز تأثیر دارد. همچنین، مؤلفه‌های محصول، توزیع و ترفیع در جذب کاربران به کتابخانه‌های عمومی شهر تبریز نقش دارد ولی مؤلفه قیمت در جذب کاربران نقش ندارد. یافته‌های این پژوهش نشان داد با کمک مؤلفه‌های عناصر آمیخته بازاریابی میتوان به جذب کاربران کتابخانه‌های عمومی شهر تبریز کمک کرد.

گرین (Green, 1994) در پژوهشی تحت عنوان "تصورات و برداشت‌ها به عنوان موانع استفاده از خدمات و کارکنان کتابخانه" پرداخت. که در این پژوهش به این نتیجه رسیدند که تصورات و برداشت‌ها افراد و تأمین کنندگان مالی کتابخانه از خدمات کتابخانه‌ای و حرفه‌ای کتابدار هستند که در رابطه با استفاده مؤثر از کتابخانه‌ها تأثیر می‌گذارد و اینطور استدلال می‌کند که عوامل مؤثر در عدم استفاده از کتابخانه‌ها تحت تأثیر آن دسته از تصورات و برداشت‌هایی است که کتابداران از حرفه خود و کاربران بالقوه و نیازهای اطلاعاتی آنها دارند که باید این تصورات منفی بر طرف شود.

ابریزه (Abrizah, 2007) به پژوهشی به "اثر بخشی توسعه عادت به مطالعه در کتابخانه‌های عمومی" پرداخت. که او در این پژوهش با استفاده از مشاهده و مصاحبه دریافت که خدمات جنبی مانند برگزاری مسابقات کتابخوانی و نمایشگاه‌های کتاب، برنامه خلاصه گویی و قصه‌خوانی و ارائه خدمات امانت در توسعه مخاطب به کتابخانه‌ها و همچنین توسعه فرهنگ مطالعه می‌تواند تأثیر گذار باشد.

لین و کوین (Lynn & Kevin, 2013) در پژوهشی تحت عنوان "چگونه اینترنت می‌تواند موجب جذب بیشتر به کتابخانه شود" دریافت که رفتارهای اطلاعاتی مردم برای به دست آوردن اطلاعات در حال تغییر است و از منابع چاپی به سمت منابع دیجیتال می‌رود که در این زمینه موجب شکاف‌هایی میان کاربران ایجاد شده که کتابخانه‌ها با فراهم آوردن اینترنت می‌تواند در پر کردن این شکاف نقش ویژه‌ای را ایفا کنند و فراهم‌آوری استفاده از اینترنت در کتابخانه‌ها می‌تواند موجب جذب کاربران و مخاطبان بیشتری به کتابخانه‌ها شود.

پروژه‌های فضاهای عمومی (Project for Public Spaces, 2014) در پژوهشی با عنوان "چگونه کتابخانه‌های بزرگ ایجاد کنیم؟" به این نتیجه رسیدند که اگر در دنیای امروز کتابخانه‌ها بخواهند به موفقیت برسند باید از نقش‌های سنتی به نقش‌های جدید روی آورند و مأموریت‌های چند وجهی، امکانات قوی و برنامه‌های محبوب را پیش بگیرند و از آن‌ها پشتیبانی کنند تا

بتواند کتابخانه‌ها به مکانی مهم در زندگی افراد تبدیل گردد و باعث حضور مداوم مردم به کتابخانه‌ها شوند که برای رسیدن به این نتیجه و موفقیت راهکارهایی را در این پروژه ارائه شده است.

به طور کلی، از پیشینه‌های مطرح شده، چنین برداشت می‌شود که پژوهشگران به صورت‌های متعدد برای جذب و توسعه کاربران شیوه‌های مختلف را مورد بررسی قرار داده‌اند و در هر پژوهش برای جذب کاربران بیشتر به کتابخانه‌ها، راهکارهایی ارائه داده‌اند علاوه بر آن، با بررسی پیشینه‌های پژوهش حاضر، چنین برداشت می‌شود که تاکنون پژوهشی به مقایسه تأثیر خدمات و عوامل کتابخانه‌ای و رسانه‌ای در جذب به کتابخانه‌های عمومی از دیدگاه نوجوانان، که هدف پژوهش حاضر است، نپرداخته است.

اهداف پژوهش

هدف اصلی: شناسایی تأثیر و مقایسه عوامل و خدمات کتابخانه‌ای و رسانه‌ای در جذب نوجوانان به کتابخانه‌های عمومی شهر اصفهان

اهداف فرعی

۱. شناسایی جذاب‌ترین عامل کتابخانه‌ای برای جذب نوجوانان به کتابخانه‌های عمومی شهر اصفهان؛
 ۲. شناسایی مؤثرترین رسانه برای جذب نوجوانان به کتابخانه‌های عمومی شهر اصفهان؛
 ۳. تعیین رابطه بین میزان استفاده از کتابخانه‌های عمومی و ویژگی‌های جمعیت شناختی نوجوانان شهر اصفهان؛
 ۴. تعیین رابطه بین استفاده از مؤثرترین رسانه برای جذب نوجوانان به کتابخانه‌های عمومی و ویژگی‌های جمعیت شناختی آنان؛
 ۵. تعیین رابطه بین میزان استفاده از رسانه مؤثر و میزان استفاده از کتابخانه‌های عمومی توسط نوجوانان شهر اصفهان.
- پرسش‌های پژوهش
۱. کدام عامل کتابخانه‌ای به منظور جذب نوجوانان به کتابخانه‌های عمومی جذاب‌تر است؟
 ۲. کدام رسانه به منظور جذب نوجوانان به کتابخانه‌های عمومی شهر اصفهان جذاب‌تر است؟
 ۳. آیا بین میزان استفاده از کتابخانه‌های عمومی و ویژگی‌های جمعیت شناختی نوجوانان شهر اصفهان رابطه‌ای وجود دارد؟
 ۴. آیا بین میزان استفاده از رسانه مؤثرتر و ویژگی‌های جمعیت شناختی نوجوانان شهر اصفهان رابطه‌ای وجود دارد؟
 ۵. آیا بین میزان استفاده از رسانه مؤثرتر و میزان استفاده از کتابخانه‌های عمومی توسط نوجوانان شهر اصفهان رابطه‌ای وجود دارد؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر از حیث هدف کاربردی و از نظر نحوه گردآوری اطلاعات «پیمایشی-توصیفی» است. در این تحقیق از ابزار «پرسشنامه محقق ساخته» استفاده شده است که پرسشنامه شامل سه بخش بود که بخش اول مربوط به اطلاعات جمعیت شناختی است که شامل مؤلفه‌های جنسیت (در دو گروه: پسر و دختر)، سن (در ۴ رده سنی: ۱۲-۱۳، ۱۳-۱۴، ۱۴-۱۵ و ۱۵-۱۶ سال)، معدل (در ۵ رده: ۲۰-۱۹، ۱۸-۱۸/۹۹، ۱۷-۱۷/۹۹، ۱۶-۱۶/۹۹ و کمتر از ۱۶)، میزان تحصیلات پدر و مادر (در ۷ رده: تحصیلی: بی سواد، زیر دیپلم، فوق دیپلم، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتر)، شغل پدر و مادر (در ۷ رده: شغلی: بیکار یا خانه دار، کارمند، آزاد، بازنشسته، مهندس، پزشک و مدرس)، منطقه (در ۱۵ منطقه) و نوع مدرسه (در ۵ نوع مدرسه: دولتی، نمونه مردمی، تیزهوشان، غیر انتفاعی و سایر) می‌باشد. بخش دوم شامل مؤلفه‌های مربوط به انواع مختلف رسانه‌ها است

که از افراد خواسته شده بود که مشخص کنند که از میان ۸ رسانه مختلف کدام می‌تواند جهت ترویج مطالعه و ترغیب به استفاده از کتابخانه‌ها موثرتر باشد که براساس طیف پنج ارزشی لیکرت (خیلی کم، کم، متوسط، خوب، خیلی خوب) به ترتیب نمره ۱ تا ۵ داده شد. سپس از کاربر خواسته شد که میزان استفاده از آن رسانه‌ای که از نظر آنان در استفاده از کتابخانه‌های عمومی موثرتر است را مشخص نماید. بخش سوم مربوط به انواع خدماتی است که می‌تواند در کتابخانه‌ها به کاربران ارائه گردد که شامل ۲۱ مؤلفه می‌باشد، که از افراد خواسته شده بود که مشخص کنند که از میان ۲۱ عامل مختلف کدام می‌تواند جهت ترویج مطالعه و ترغیب به استفاده از کتابخانه‌ها موثرتر باشد که به صورت درصدهایی در طیف ۵ تایی (۰-۲۰، ۲۰-۴۰، ۴۰-۶۰، ۶۰-۸۰، ۸۰-۱۰۰ درصد) طراحی شد. اما چون برخی از این خدمات در همه یا بعضی از کتابخانه‌ها به کاربران ارائه نمی‌شد سؤالی در ارتباط با این که چه میزان از این خدمات استفاده می‌کنند مورد پرسش قرار نگرفت. ولی از کاربر خواسته شد که میزان استفاده از کتابخانه‌های عمومی در طول یک ماه را مشخص نماید. برای بررسی روایی، پرسشنامه‌ها به پنج نفر از متخصصان علم اطلاعات و دانش‌شناسی داده شد تا ابهامات احتمالی رفع گردد، نتیجه این بررسی تغییر جمله بندی برخی از عبارات، حذف تعدادی از سؤالات ابهام‌دار و اضافه کردن برخی سؤالات و سپس تهیه پرسشنامه نهایی بود. در این پژوهش برای مشخص نمودن پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است. این روش برای محاسبه هم‌مانگی درونی ابزار اندازه‌گیری از جمله پرسشنامه به کار می‌رود. پایایی پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ برای بخش دوم پرسشنامه یعنی انواع رسانه‌ها برابر با ۰/۷۲۷. و برای بخش سوم پرسشنامه یعنی انواع خدمات کتابخانه‌ای برابر با ۰/۹۲ می‌باشد.

جدول ۱. ضریب پایایی مربوط به جداول پرسشنامه

Table 1. Reliability coefficient related to questionnaire tables

آلفای کرونباخ Cronbach's alpha	تعداد مؤلفه‌ها Number of components	پایایی Reliability
0.920	21	پایایی مربوط به جدول عوامل کتابخانه‌ای Reliability of the library factor table
0.727	8	پایایی مربوط به جدول انواع رسانه‌ها Reliability of the table of media types

براساس داده‌های جدول شماره ۱، پایایی پرسشنامه تأیید می‌شود. جامعه‌ی آماری این پژوهش شامل کلیه اعضای ۱۲ تا ۱۶ ساله کتابخانه‌های عمومی شهر اصفهان در نیمه دوم سال ۱۳۹۴ است که براساس آمار گرفته شده از نهاد کتابخانه مرکزی تعداد افراد عضو کتابخانه‌های عمومی که بازه‌ی سنی آن‌ها ۱۲-۱۶ سال است ۹۲۰ نفر بود. برای گردآوری اطلاعات از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای استفاده شد، یعنی بر اساس حجم اعضای هر کتابخانه و نیز کل جامعه آماری تعداد نمونه در هر کتابخانه مشخص شد که تعداد کل نمونه برابر با ۲۷۰ نفر شد. سپس پرسشنامه‌ها به صورت تصادفی بین افراد نمونه پخش شد و نرخ بازگشت پرسشنامه ۸۵/۹۳ بود، یعنی تعداد ۲۳۲ پرسشنامه توسط نمونه آماری تکمیل گشت. تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز با استفاده از نرم افزار اس. پی. اس. اس نسخه ۱۸ انجام شد و برای تحلیل توصیفی داده‌ها از شاخص‌های انحراف معیار، میانگین، واریانس و فروانی مطلق، و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از تکنیک‌های آمار استنباطی نظیر آزمون‌های مقایسه میانگین تک نمونه‌ای، نسبت دو جمله‌ای، آزمون فریدمن و آزمون خی-دو استفاده شد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

در ادامه به تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش بر اساس سؤالات پژوهش پرداخته شده است:

سوال اول پژوهش: کدام عامل کتابخانه‌ای به منظور جذب نوجوانان به کتابخانه‌های عمومی جذاب‌تر است؟

برای پاسخ به این پرسش، ابتدا ۲۱ خدمت مختلف که در کتابخانه‌ها قابلیت اجرا داشتند مورد نظر سنجی از کاربران قرار گرفت. رتبه‌بندی این عوامل با توجه به نظرات کاربران به شرح زیر می باشد.

جدول ۲: رتبه‌بندی عوامل موثر در جذب کاربر به کتابخانه

Table 2: Ranking of effective factors in attracting users to the library

شماره Number	سوالات Questions	میانگین Mean	میانگین رتبه‌ها Mean scores
1	ایجاد امکان پاسخگویی به سؤالات تحقیقی دانش آموزان در کتابخانه Answering students' research questions in the library	3.57	13.78
2	جالب و جذاب کردن محیط کتابخانه ها و شاداب سازی فضای آنها Making the library environment interesting and refreshing their space	3.56	13.48
3	افزایش کتابهای مورد علاقه کودکان و نوجوانان در کتابخانه Increasing the favorite books of children and teenagers in the library	3.44	12.86
4	ایجاد وب سایت ها یا وبلاگ هایی برای کتابخانه و روزآمد سازی آن Creating websites or blogs for the library and updating it	3.34	12.77
5	برگزاری جشن ها و گردهمایی های مختلف برای کودکان و نوجوانان به منظور تشویق به مطالعه Holding various celebrations and gatherings for children and adolescents to encourage reading	3.08	12.18
6	اجرای برنامه های کودک و نوجوان در کتابخانه ها به صورت زنده Holding live programs for children and adolescents in libraries	3.3	12.03
7	وجود همکاری کتابخانه ها و مدارس برای استفاده بیشتر دانش آموزان از کتابخانه ها عمومی Collaborating on libraries and schools to make more use of public libraries for students	3.37	11.81
8	برگزاری کلاس های آموزشی و هنری در کتابخانه Holding educational and art classes in the library	3.31	11.74
9	برپایی نمایشگاه ها به مناسبت های مختلف در کتابخانه Holding exhibitions on different occasions in the library	3.27	11.56
10	مجهر نمودن کتابخانه ها با روزآمد ترین فناوری ها (مثل استفاده از اینترنت پر سرعت، کتاب های الکترونیک و یا استفاده پایگاه های اطلاعاتی) Equipping libraries with the latest technologies (such as high-speed internet, e-books or databases)	3.25	11.10
11	استفاده از کتابداران با اخلاق و با سواد بالا و همچنین با توانایی مناسب برای بخش کودکان و نوجوانان Using librarians with ethics and high literacy as well as with appropriate ability for children and adolescents	3.15	10.58
12	ارائه خدمات و اطلاع رسانی کتابخانه از طریق تلفن و پیام کوتاه Providing services and information to the library by phone and SMS	3.11	10.54
13	افزایش مدت امانت کتاب ها Increasing the loan period of books	3.14	10.49
14	مشاوره به کودکان و نوجوانان توسط کتابدار در مورد منابع اطلاعاتی مورد نیاز Advising children and adolescents by the librarian on the information resources needed	3.65	10.25
15	برقرار ارتباط مناسب کتابدار با نوجوانان در هنگام مراجعه به کتابخانه ها Communicating properly with librarians when it comes to libraries	3.10	10.17
16	راهنمایی کردن نوجوانان توسط کتابداران کتابخانه درباره منابع اطلاعاتی مورد نیاز آنها Guiding teens through library librarians about the information resources they need	3.10	10.12
17	تقدیر از اعضای فعال کتابخانه Appreciating of active members of the library	3.06	10.12
18	مجهر نمودن سالن مطالعه کتابخانه به اینترنت Equipping the library reading room with internet	3.06	9.77
19	ایجاد قفسه های کتاب های پر مخاطب و مفید در موضوعات مختلف در کتابخانه Creating shelves of popular and useful books on various topics in the library	3.01	9.46
20	آموزش شیوه های مطالعه به اعضا توسط کتابداران کتابخانه Teaching read methods to members by library librarians	2.98	9.62
21	طرح قصه گوئی و نمایشنامه خوانی در کتابخانه Holding a storytelling and play reading project in the library	2.45	6.55

در جدول (۲) میانگین و میانگین رتبه‌ها مربوط به هر یک از خدمات کتابخانه‌های عمومی با تأکید بر خدمات نوجوانان آورده شده است. با توجه به آماره آزمون خی-دو آزمون فریدمن 22.412 که سطح معناداری برابر با صفر و کمتر از 0.05 به دست آمده است تفاوت معناداری بین عوامل مربوط به هر یک از خدمات کتابخانه‌های عمومی (عوامل مؤثر در جذب کاربران به کتابخانه‌ها) وجود دارد. که بیشترین رتبه مربوط به ایجاد امکان پاسخگویی به سؤالات تحقیقی دانش آموزان در کتابخانه و کمترین رتبه مربوط به طرح قصه گوئی و نمایشنامه خوانی در کتابخانه‌ها می باشد.

سوال دوم پژوهش: کدام رسانه به منظور جذب نوجوانان به کتابخانه‌های عمومی شهر اصفهان جذاب‌تر است؟

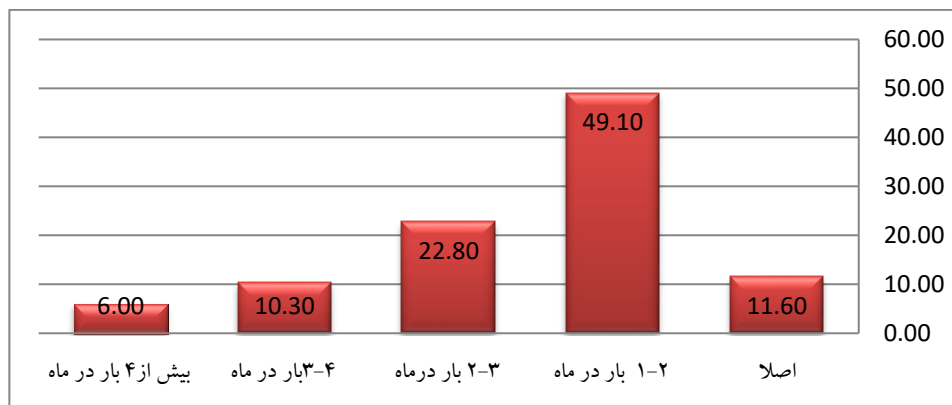
با توجه به پرسش مطرح شده برای شناسایی رسانه ای که بیشترین تأثیر را بروی جذب کاربر دارد؛ ۸ رسانه مختلف شناسایی شد که رتبه بندی رسانه‌ها با توجه به نظرات کاربران در جدول شماره ۳ نشان داده شده است. بر اساس اطلاعات این جدول و با توجه به نتایج آزمون خی-دو با مقدار 42.09 که سطح معناداری برابر با صفر و کمتر از 0.05 به دست آمده است تفاوت معناداری بین عوامل مربوط به هر یک از ابزار و رسانه‌ها در جذب نوجوانان شهر اصفهان وجود دارد. در این میان، بیشترین رتبه مربوط به استفاده از کانال‌های تلویزیونی و کمترین رتبه مربوط به تبلیغات روزنامه ایی است.

جدول ۳: رتبه بندی انواع رسانه‌ها برای جذب نوجوانان به کتابخانه‌های عمومی

Table 3: Ranking of media types to attract teenagers to public libraries

شماره Number	سؤالات	میانگین mean	میانگین رتبه‌ها scores Mean
1	استفاده از کانال‌های تلویزیونی Use of TV channels	3.95	5.26
2	استفاده از رسانه‌های اجتماعی کامپیوتری و موبایلی (مثل فیس بوک، واتس آپ، تلگرام و ...) Use of computer and mobile social media (such as Facebook, WhatsApp, Telegram, etc.)	3.73	4.78
3	استفاده از سیستم‌های رایانه ای (مثل اینترنت) Use of computer systems (such as the Internet)	3.65	4.53
4	استفاده از کانال‌های مخابراتی (مثل تلفن و پیامک) Using telecommunication channels (such as telephone and SMS)	3.47	4.23
5	استفاده از تبلیغات مستقیم توسط افراد مسئول یا همسالان (تبلیغات دهان به دهان) Use of direct advertising by responsible people or peers (word of mouth)	3.42	4.18
6	استفاده از بنرهای تبلیغاتی توسط کتابخانه در سراسر شهر Use of advertising banners by the library throughout the city	3.38	4.15
7	تبلیغات روزنامه ایی Newspaper advertisements	2.37	2.53
8	کانال‌های رادیویی radio channels	2.36	2.52

میزان استفاده از کتابخانه‌های عمومی در طول یک ماه توسط نوجوانان در نمودار شماره ۱، نشان داده شده است. اطلاعات نمودار شماره ۱، نشان می دهد که از میان ۲۳۲ نفر نمونه انتخاب شده ۲۷ نفر (معادل ۱۱/۶٪) اصلاً، ۱۱۴ نفر (معادل ۴۹/۱٪) - ۱ بار در ماه، ۵۳ نفر (معادل ۲۲/۸٪) ۲-۳ بار در ماه، ۲۴ نفر (معادل ۱۰/۳٪) ۳-۴ بار در ماه، ۱۴ نفر (معادل ۶٪) بیش از ۴ بار در ماه از کتابخانه‌های عمومی استفاده می کنند.

نمودار ۱: میزان استفاده نوجوانان از کتابخانه های عمومی شهر اصفهان در طول یک ماه

Figure 1: The rate of adolescents' use of public libraries in Isfahan during a month

سوال سوم پژوهش: آیا بین میزان استفاده از کتابخانه های عمومی و ویژگی های جمعیت شناختی نوجوانان شهر اصفهان رابطه ای وجود دارد؟

میزان استفاده از کتابخانه و وجود رابطه ویژگی های جمعیت شناختی نوجوانان شهر اصفهان و میزان استفاده از کتابخانه های عمومی در جدول شماره ۴، نشان داده شده است.

جدول ۴: رابطه میان ویژگی های جمعیت شناختی نمونه مورد مطالعه و میزان استفاده از کتابخانه های عمومی در طول یک ماه

Table 4: Relationship between demographic characteristics of the studied sample and the use of public libraries during a month

سطح معناداری Significance level	آماره آزمون خی-دو Chi-square test	میزان استفاده از کتابخانه های عمومی Utilization of public libraries					ویژگی های جمعیت شناختی demographic characteristics	
		More than 4	4-3	3-2	2-1	any		
0.341	4.51	10	16	28	68	12	دختر Girl	جنسیت Gender
		4	8	25	46	15	پسر Boy	
0.099	18.586	0	2	11	15	5	12-13	سن Age
		8	4	20	40	8	13-14	
		6	11	12	37	6	14-15	
		0	7	10	22	8	15-16	
0.092	23.89	11	18	26	56	8	20-19	معدل GPA
		3	5	17	35	13	18.99-18	
		0	0	7	14	2	17.99-17	
		0	1	3	7	2	16.99-16	
0.004	46.092	0	0	0	2	2	Less than 16	تحصیلات پدر Father's education
		0	1	0	9	2	بی سواد Analphabetic- primary study	
		0	3	9	23	11	زیردیپلم Middle study	
		1	3	9	23	5	دیپلم Diploma	
		3	2	16	27	5	فوق دیپلم Associated	

خلیلیان و پشوتنی زاده: تأثیر خدمات کتابخانه‌ای و رسانه‌های مختلف بر جذب نوجوانان...

سطح معناداری Significance level	آماره آزمون خی-دو Chi-square test	میزان استفاده از کتابخانه‌های عمومی Utilization of public libraries					ویژگی‌های جمعیت شناختی demographic characteristics	
		More than 4	4-3	3-2	2-1	any		
0.341	4.51	10	16	28	68	12	دختر Girl	جنسیت Gender
		4	8	25	46	15	پسر Boy	
		3	7	12	16	4	کارشناسی Bachelor	
		4	6	3	12	0	ارشد Master	
		3	2	4	4	0	دکتری PhD	
		0	1	1	9	5	بی‌سواد Analphabetic- primary study	
		1	3	8	36	10	زیردیپلم Middle study	
0.000	54.024	0	6	20	28	7	دیپلم Diploma	تحصیلات مادر Mother's education
		3	5	5	13	3	فوق دیپلم Associated	
		6	9	12	21	1	کارشناسی Bachelor	
		1	0	4	4	1	ارشد Master	
		3	0	3	3	0	دکتری PhD	
		0	0	1	1	4	بیکار Unemployed	
		3	7	11	16	7	کارمند Administrativ e Officer	
0.001	52.183	3	7	24	71	14	آزاد Self- employment	شغل پدر Father's job
		2	3	5	6	0	بازنشسته Retired	
		2	4	7	16	1	مهندس Engineer	
		1	1	2	3	0	پزشک Doctor	
		3	2	3	1	1	مدرس teacher	
0.184	30.008	9	13	32	84	24	خانه‌دار housewife	شغل مادر Mother's job
		1	5	9	12	1	کارمند Administrativ e Officer	
		0	3	6	9	2	آزاد Self- employment	

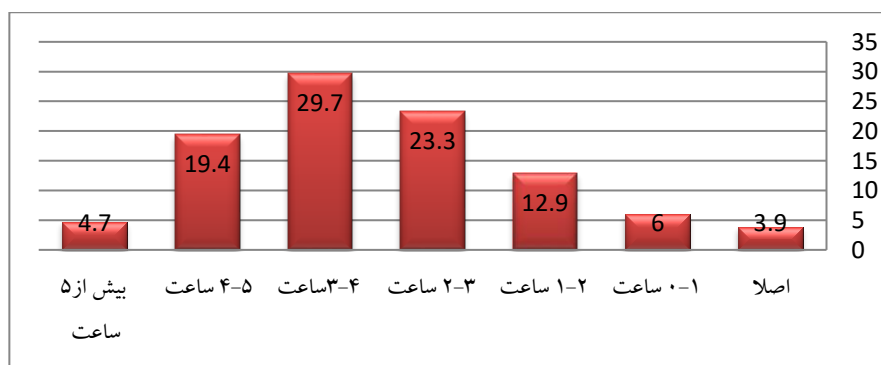
سطح معناداری Significance level	آماره آزمون خی- دو Chi-square test	میزان استفاده از کتابخانه های عمومی Utilization of public libraries					ویژگی های جمعیت شناختی demographic characteristics		
		More than 4	4-3	3-2	2-1	any			
0.341	4.51	10	16	28	68	12	دختر Girl	جنسیت Gender	
		4	8	25	46	15	پسر Boy		
		0	0	0	1	0	بازنشسته Retired		
		0	1	0	0	0	مهندس Engineer		
		1	1	2	2	0	پزشک Doctor		
		3	1	4	6	0	مدرس teacher		
		6	2	8	11	1	منطقه ۱ Area1		
		1	1	6	2	1	منطقه ۲ Area2		
		2	3	10	17	2	منطقه ۳ Area3		
		0	3	3	11	5	منطقه ۴ Area4		
		3	1	10	21	5	منطقه ۵ Area5		
		1	6	1	16	4	منطقه ۶ Area6		
		0	0	0	0	1	منطقه ۷ Area7		
		0	4	3	3	0	منطقه ۸ Area8		منطقه زندگی Dwelling area
		1	0	1	4	0	منطقه ۹ Area9		
0	3	6	13	3	منطقه ۱۰ Area10				
0	0	0	0	0	منطقه ۱۱ Area11				
0	0	1	1	1	منطقه ۱۲ Area12				
0	0	0	0	0	منطقه ۱۳ Area13				
0	0	3	8	0	منطقه ۱۴ Area14				
0	1	1	7	4	منطقه ۱۵ Area15				
3	8	25	71	18	دولتی Public school	نوع مدرسه Type of school			
2	3	0	9	1	نمونه Magnet school				
4	3	9	9	0	تیزهوشان				

سطح معناداری Significance level	آماره آزمون خی-دو Chi-square test	میزان استفاده از کتابخانه‌های عمومی Utilization of public libraries					ویژگی‌های جمعیت شناختی demographic characteristics	
		More than 4	4-3	3-2	2-1	any		
0.341	4.51	10	16	28	68	12	دختر Girl	جنسیت Gender
		4	8	25	46	15	پسر Boy	
0.009	32.398						Talented school غیرانتفاعی	
		5	10	19	24	7	Independent school	
		0	0	0	1	1	سایر other	

خلاصه نتیجه جدول ۴ به شرح زیر است:

- ✓ رابطه معناداری بین جنسیت و میزان استفاده آن‌ها از کتابخانه وجود ندارد.
- ✓ رابطه معناداری بین رده بندی سنی و میزان استفاده آن‌ها از کتابخانه وجود ندارد.
- ✓ رابطه معناداری بین معدل و میزان استفاده آن‌ها از کتابخانه وجود ندارد.
- ✓ رابطه معناداری بین تحصیلات پدر و میزان استفاده آن‌ها از کتابخانه وجود دارد.
- ✓ رابطه معناداری بین تحصیلات مادر و میزان استفاده آن‌ها از کتابخانه وجود دارد.
- ✓ رابطه معناداری بین شغل مادر و میزان استفاده آن‌ها از کتابخانه وجود ندارد.
- ✓ رابطه معناداری بین شغل پدر و میزان استفاده آن‌ها از کتابخانه وجود دارد.
- ✓ رابطه معناداری بین نوع مدرسه و میزان استفاده آن‌ها از کتابخانه وجود دارد.
- ✓ رابطه معناداری بین منطقه و میزان استفاده آن‌ها از کتابخانه وجود دارد.

سوال چهارم پژوهش: آیا بین میزان استفاده از رسانه مؤثرتر و ویژگی‌های جمعیت شناختی نوجوانان شهر اصفهان رابطه‌ای وجود دارد؟ با توجه به نتایج پرسش قبل مشخص گردید که تلویزیون مؤثرترین رسانه می باشد که میزان استفاده از تلویزیون در طول شبانه روز عبارت است:

نمودار ۲: میزان استفاده نوجوانان اصفهان از تلویزیون در طول شبانه روز

Figure 2: Isfahan adolescents' use of television during a day

جدول ۵: رابطه میان ویژگی های جمعیت شناختی نمونه مورد مطالعه و میزان استفاده تلویزیون در طول شبانه روز

Table 5: Relationship between demographic characteristics of the studied sample and the rate of television use during a day

سطح معناداری Significance level	آماره آزمون Chi-square test	میزان تماشای تلویزیون TV viewing rate							ویژگی های جمعیت شناختی demographic characteristics	
		More than 5 hour	4-5 hour	3-4 hour	2-3 hour	1-2 hour	0-1 hour	0		
0.707	3.77	7	25	39	33	14	9	7	دختر Girl	Gender
		4	20	30	21	16	5	2	پسر Boy	
0.074	27.28	1	4	11	7	4	4	2	12-13	سن Age
		2	14	18	26	14	3	3	13-14	
		2	18	27	11	7	6	1	14-15	
		6	9	13	10	5	1	3	15-16	
0.022	39.90	3	26	35	27	18	6	4	20-19	معدل GPA
		6	11	22	22	7	4	1	18.99-18	
		2	5	9	3	3	1	0	17.99-17	
		0	1	3	2	2	2	3	16.99-16	
۰/۵۲۷	۳۴/۷۶	0	2	0	0	0	1	1	Less than 16	تحصیلات پدر Father's education
		0	2	3	2	2	2	1	بی سواد Analphabetic- primary study	
		3	5	14	8	10	2	4	زیر دیپلم Middle study	
		1	8	12	8	8	3	1	دیپلم Diploma	
0.012	57.93	1	10	18	15	4	3	2	فوق دیپلم Associate d	کارشناسی Bachelor ارشد Master دکتری PhD بی سواد Analphabetic-
		3	11	10	11	4	2	1	کارشناسی Bachelor	
		3	8	7	4	2	1	0	ارشد Master	
		0	1	5	6	0	1	0	دکتری PhD	
0.012	57.93	0	0	4	3	2	4	3	بی سواد Analphabetic-	

خلیلیان و پشوتنی زاده: تأثیر خدمات کتابخانه‌ای و رسانه‌های مختلف بر جذب نوجوانان...

سطح معناداری Significance level	آماره آزمون Chi-square test	میزان تماشای تلویزیون TV viewing rate							ویژگی‌های جمعیت‌شناختی demographic characteristics	
		More than 5 hour	4-5 hour	3-4 hour	2-3 hour	1-2 hour	0-1 hour	0		
0.707	3.77	7	25	39	33	14	9	7	دختر Girl	Gender
		4	20	30	21	16	5	2	پسر Boy	
0.001	52.183	2	8	24	9	11	3	1	زیردیپلم Middle study	تحصیلات مادر
		3	15	11	20	8	1	3	دیپلم diploma	Mother's education
		1	8	5	6	4	3	2	فوق دیپلم Associate d	
		5	11	18	10	3	2	0	کارشناسی Bachelor	شغل پدر Father's job
		0	2	3	2	2	1	0	ارشد Master	
		0	1	4	4	0	0	0	دکتری PhD	
		7	30	45	37	26	9	8	بیکار Unemployed	
		1	5	7	9	2	4	0	کارمند Administrative Officer	شغل پدر Father's job
		2	6	8	2	0	1	1	آزاد Self-employment	
		1	0	0	0	0	0	0	بازنشسته Retired	
0	1	0	0	0	0	0	مهندس Engineer			
0	1	3	1	1	0	0	پزشک Doctor			
0	2	6	5	1	0	0	مدرس teacher			

سطح معناداری Significance level	آماره آزمون Chi-square test	میزان تماشای تلویزیون TV viewing rate							ویژگی های جمعیت شناختی demographic characteristics	
		More than 5 hour	4-5 hour	3-4 hour	2-3 hour	1-2 hour	0-1 hour	0		
0.707	3.77	7	25	39	33	14	9	7	دختر Girl	Gender
		4	20	30	21	16	5	2	پسر Boy	
		0	0	0	3	0	2	1	خانه دار housewife کارمند	
0.121	46.07	2	7	10	16	6	3	0	Administrative Officer آزاد	شغل مادر Mother's job
		5	27	36	24	19	3	5	Self-employment	
		0	3	6	3	2	2	0	بازنشسته Retired	
		4	7	9	3	1	3	3	مهندس Engineer	
		0	0	5	1	0	1	0	پزشک Doctor	
		0	1	3	4	2	0	0	مدرس teacher	
		1	7	10	8	1	1	0	منطقه ۱ Area1	
0.078	89.60	0	۵	0	4	2	0	0	منطقه ۲ Area2	منطقه زندگی Dwellin g area
		3	7	7	8	6	1	2	منطقه ۳ Area3	
		1	2	8	3	5	2	1	منطقه ۴ Area4	
		4	4	11	14	4	2	1	منطقه ۵ Area5	
		1	6	9	0	4	5	3	منطقه ۶ Area6	
		0	0	0	0	0	1	0	منطقه ۷ Area7	
		1	3	1	3	2	0	0	منطقه ۸ Area8	

خلیلیان و پشوتنی‌زاده: تأثیر خدمات کتابخانه‌ای و رسانه‌های مختلف بر جذب نوجوانان...

سطح معناداری Significance level	آماره آزمون Chi-square test	میزان تماشای تلویزیون TV viewing rate							ویژگی‌های جمعیت‌شناختی demographic characteristics			
		More than 5 hour	4-5 hour	3-4 hour	2-3 hour	1-2 hour	0-1 hour	0				
0.707	3.77	7	25	39	33	14	9	7	دختر Girl	Gender		
		4	20	30	21	16	5	2	پسر Boy			
		0	1	3	1	0	0	1	منطقه ۹ Area9			
		0	3	12	7	2	0	1	منطقه ۱۰ Area10			
		0	2	0	0	1	0	0	منطقه ۱۱ Area11			
		0	3	4	1	2	1	0	منطقه ۱۲ Area12			
		0	2	4	۵	1	1	0	منطقه ۱۳ Area13			
		1	7	10	8	1	1	0	منطقه ۱۴ Area14			
		0	5	0	4	2	0	0	منطقه ۱۵ Area15			
		4	22	33	28	23	8	7	دولتی Public school		نوع مدرسه Type of school	
		0	5	4	5	1	0	0	نمونه Magnet school			
		0	3	7	11	1	۲	1	تیزهوشان Talented school			
		0.033	38.22	7	14	25	10	5	3	1	غیرانتفاعی Independent school	
				0	1	0	0	0	1	0	سایر Other	

یافته‌های جدول شماره ۵ نشان می‌دهد که:

- ✓ رابطه معناداری بین جنسیت و میزان مشاهده تلویزیون وجود ندارد.
- ✓ رابطه معناداری بین رده بندی سنی و میزان مشاهده تلویزیون وجود ندارد.

- ✓ رابطه معناداری بین معدل و میزان مشاهده تلویزیون وجود دارد.
- ✓ رابطه معناداری بین تحصیلات پدر و میزان مشاهده تلویزیون وجود ندارد.
- ✓ رابطه معناداری بین تحصیلات مادر و میزان مشاهده تلویزیون وجود دارد.
- ✓ رابطه معناداری بین شغل مادر و میزان مشاهده تلویزیون وجود دارد.
- ✓ رابطه معناداری بین شغل پدر و میزان مشاهده تلویزیون وجود ندارد.
- ✓ رابطه معناداری بین نوع مدرسه و میزان مشاهده تلویزیون وجود دارد.
- ✓ رابطه معناداری بین منطقه و میزان مشاهده تلویزیون وجود ندارد.

سوال پنجم پژوهش: آیا بین میزان استفاده از رسانه مؤثرتر و میزان استفاده از کتابخانه های عمومی توسط نوجوانان شهر اصفهان رابطه ای وجود دارد؟

باتوجه به داده های سوال دوم و چهارم پژوهش، رابطه ای بین میزان استفاده از کتابخانه های عمومی و نیز میزان مشاهده تلویزیون با استفاده از ضریب همبستگی اسپیرمن بررسی شد.

جدول ۶: رابطه بین میزان استفاده از کتابخانه ها در یک ماه و میزان استفاده تلویزیون در طول شبانه روز

Table 6: Relationship between library usage and television usage

	اسپیرمن	میزان استفاده از کتابخانه های عمومی Utilization of public libraries	میزان مشاهده تلویزیون TV viewing rate
میزان استفاده از کتابخانه	ضریب همبستگی The correlation coefficient	1.000	0.143
	سطح معناداری Significance level	0	0.029
	تعداد Number	232	232
	ضریب همبستگی The correlation coefficient	0.143	1.000
میزان مشاهده تلویزیون	سطح معناداری Significance level	0.029	0
	تعداد Number	232	232
	ضریب همبستگی The correlation coefficient	0.143	1.000
	سطح معناداری Significance level	0.029	0

با توجه به جدول شماره ۶، ضریب همبستگی برابر با ۰/۱۴۳ در ۲۳۲ نفر و با سطح معناداری ۰/۰۲۹ که از ۰/۰۵ کمتر است نشان می دهد که رابطه مستقیم بین میزان استفاده از کتابخانه های عمومی و میزان مشاهده تلویزیون وجود دارد.

نتیجه گیری و بحث:

پژوهش حاضر بنا داشت تا عوامل کتابخانه ای و رسانه موثر در جذب نوجوانان به کتابخانه را شناسایی کند و سپس مقایسه ای بین عوامل جمعیت شناختی با میزان استفاده از رسانه موثر و کتابخانه ها را بررسی نماید. نتایج حاصل از تحلیل ها نشان داد که در بین ۲۱ خدماتی که می توان در کتابخانه ها به اجرا در آورد عامل "امکان پاسخ گویی به سؤالات دانش آموزان در کتابخانه" و سپس "جالب و جذاب کردن محیط کتابخانه ها و شاداب سازی فضای آنها" با توجه به نظر پاسخگویان می تواند مؤثرترین عامل برای جذب نوجوانان به کتابخانه ها باشد. که این نشان دهنده آن است که فعالیت های آموزش و مدارس و تکالیفی که معلمان از دانش آموزان می خواهند می تواند نقش ویژه ای در ترغیب و جذب افراد به کتابخانه ها را داشته باشد که یافته های این پژوهش با پژوهش (Hajian, Maarefzadeh & Iraji, 2010) و Zeydi, 2016) و (Hakimi & Tabasi, 2010) مطابقت دارد چرا که آنها نیز در پژوهش خود به این نتیجه دست یافتند که فعالیت های آموزش و پرورشی و نیز گنجاندن ساعاتی برای مطالعه و ترغیب دانش آموزان به استفاده از کتابخانه ها توسط معلمان می تواند نقش مؤثری هم در ایجاد عادت به مطالعه و هم استفاده از کتابخانه ها ایفا کند. از آنجایی که کتابخانه ها

عامل تأثیر گذاری در ایجاد عادت به مطالعه دارند باید یکسری محرک‌های تشویق به منظور ترغیب افراد به استفاده از کتابخانه فراهم سازند از جمله ساخت کتابخانه‌های با معماری‌های زیبا و جذاب، فراهم آوری کتاب‌های مورد علاقه نوجوانان، و... که این نتیجه با نتایج پژوهش (Nowkarizi, et al., 2014) همسویی دارد همچنین مشخص شد که خدمت " قصه‌گویی و نمایشنامه‌خوانی " پایین‌ترین رتبه را در جذب نوجوانان به کتابخانه‌های عمومی دارد که شاید دلیل دستیابی به این نتیجه این باشد که ممکن است در کتابخانه‌هایی که این خدمت را ارائه می‌دهند به درستی این خدمت ارائه نمی‌گردد و یا ممکن این خدمت برای این قشر از کاربران جذابیتی ندارد و باید برای سنین پایین‌تر این خدمت ارائه گردد.

همچنین با توجه به نتایج تحقیق مشخص شد که از نظر کاربران موثرترین رسانه در جهت اطلاع‌رسانی "تلویزیون" می‌باشد که این نتیجه با نتایج پژوهش‌های (Keshvari & Abdollahi, 2013)؛ (Rabiee, et al. 2012)؛ (Nowkarizi, et al., 2014) و (Alavi & Arablo, 2011) همسویی دارد زیرا در این پژوهش‌ها دریافتند که استفاده از رسانه‌ها به خصوص تلویزیون می‌تواند برای اطلاع‌رسانی درباره کتابخانه‌ها موثر واقع شود و شاید به این دلیل تلویزیون به عنوان مؤثرترین رسانه جهت جذب افراد به کتابخانه‌ها انتخاب شد که ضمن داشتن جذابیت به خصوص برای نوجوانان، دست و پاگیر نبوده و استفاده از آن آسان، راحت و ارزان می‌باشد. در این مقوله باید رتبه‌های دوم و سوم نیز که در رابطه با استفاده از رسانه‌های اجتماعی موبایلی و اینترنت است جدی در نظر گرفته شوند زیرا روز به روز استفاده از این رسانه‌ها و اینترنت با توجه به توجه به هوشمندسازی شهر اصفهان و مدارس بیشتر می‌شود.

نتایج این پژوهش نشان داد که میزان استفاده از کتابخانه با متغیرهای جمعیت‌شناختی جنس، سن، معدل و شغل مادر رابطه ندارد که این نتیجه با پژوهش (Creaser, 1999) همسویی ندارد اما میزان استفاده از کتابخانه با میزان تحصیلات پدر و مادر، شغل پدر، منطقه محل زندگی و نوع مدرسه ارتباط دارد ولی نتیجه تا حدودی با نتیجه پژوهش‌های (Nowkarizi, et al., 2014)؛ (Najeemah, 2010) و (Abazari, yarmohammadi, & OmidKhoda, 2016) مطابقت دارند زیرا که آنها در پژوهش‌های خود به این نتیجه دست یافتند که عامل‌های خانوادگی نظیر سطح درآمد، سطح تحصیلات والدین و شغل آنها بر میزان استفاده فرزندان از کتابخانه و نیز ایجاد عادت به مطالعه تأثیر دارد. شاید این نتیجه کمی غیر معمول به نظر برسد که رابطه بین معدل دانش‌آموزان و میزان استفاده از کتابخانه‌ها وجود ندارد اما شاید دلیلش این باشد که امروزه صرف نظر از سطح علمی دانش‌آموزان، نوجوانان انگیزه کافی، و عدم احساس بی‌نیازی به مطالعه و استفاده از کتابخانه‌ها دارد که باید این عوامل هر چه زودتر از بین رود. همچنین بین میزان تحصیلات والدین و میزان استفاده از کتابخانه‌ها رابطه وجود دارد که این نتیجه با نتایج پژوهش (Yousefi, 2001) همسویی ندارد. شاید دلیل دستیابی به نتیجه این باشد که بچه‌ها عادت به مطالعه و نیز استفاده از کتابخانه‌ها را از والدین خود الگو می‌گیرند. و می‌تواند والدین موجب تشویق فرزندان خود به مطالعه و استفاده از کتابخانه‌ها شوند که این نتیجه با نتیجه پژوهش (Osare, & Golchubi, 2007) همسویی دارد چون او در پژوهش خود دریافت که الگوپذیری فرزندان از والدین و نیز تشویق آنها می‌تواند مؤثر باشد. همچنین شغل پدر، افراد را در شرایط مالی و فرهنگی متفاوتی قرار می‌دهد به همین دلیل شغل پدر با میزان استفاده از کتابخانه رابطه دارد و همچنین نوع منطقه محل زندگی با میزان استفاده از کتابخانه رابطه دارد به طوری که در بعضی از نقاط هیچ کتابخانه‌ای برای استفاده وجود ندارد که همین عامل بر میزان استفاده از کتابخانه‌ها تأثیر می‌گذارد و یا نزدیک بودن کتابخانه به محل زندگی بر میزان استفاده تأثیر دارد اما در مجموع میزان استفاده از کتابخانه‌های که در مناطق بالاتر شهری قرار دارند نیز بیشتر از مناطق پایین شهری می‌باشد و شاید دلیل آن این است که میزان امکاناتی که این کتابخانه‌ها برای کاربران خود فراهم می‌کند به مراتب بالاتر و بهتر از امکاناتی است که در مناطق پایین‌تر شهری به کاربران ارائه می‌شود. نوع مدرسه که نوجوانان در آن تحصیل می‌کنند بر میزان استفاده از کتابخانه تأثیر دارد یعنی مدرسه در تشویق به مطالعه و استفاده از کتابخانه می‌تواند بسیار موثر واقع گردند

اما به طور کلی میزان استفاده از کتابخانه های عمومی توسط نوجوانانی که در مدرسه هایی که با بودجه دولتی تحصیل می کنند بیشتر از مدارس دیگر می باشد و شاید هم دلیل آن بضاعت مالی محدود خانوادگی نوجوانان است که آن ها را به سمت استفاده از کتابخانه ها می کشاند.

نتایج این پژوهش نشان داد که رابطه ای بین استفاده از تلویزیون و عامل های جمعیت شناختی جنسیت، رده بندی سنی، تحصیلات پدر، شغل پدر، منطقه وجود ندارد اما با عامل های جمعیت شناختی معدل، تحصیلات مادر، شغل مادر، نوع مدرسه رابطه دارد و باتوجه به نتایج مشخص می شود که نوجوانان بیشترین زمان اوقات فراغت خود را صرف مشاهده تلویزیون می کنند از این رو باید در ساخت برنامه تلویزیونی کاملاً دقت شود چون اگر توجهات لازم صورت نگیرد تلویزیون اثرات معکوسی را به همراه دارند همچنین نتایج نشان می دهد که بین میزان مشاهده تلویزیون و استفاده از کتابخانه رابطه مستقیم وجود دارد که این نتیجه با نتیجه پژوهش (Moradi, & Yaqmour, 2017) همسویی دارد او در پژوهش خود نشان داد که از دید کتابداران، تلویزیون، به منزله قدرتمندترین و فراگیرترین رسانه ارتباط جمعی، بالاترین تأثیر را در جذب مخاطب دارد و می تواند وسیله ای مناسب در جذب حجم عظیمی از مخاطبان به کتابخانه باشد.

اما در مجموع می توان این طور بیان کرد که اگر بخواهیم موجب افزایش سرانه مطالعه و نیز افزایش مراجعه به کتابخانه های عمومی توسط نوجوانان باشیم باید ابتدا خدمات و محصولات را در کتابخانه ها ارائه نماییم که اولاً برای نوجوانان جذاب و مورد علاقه او باشد و دوم اینکه مورد نیاز آنها باشد سپس این خدمات و محصولات را به شیوه های مناسب و با رسانه مناسب به افراد معرفی کنیم.

پیشنهادات و راهبردها

باتوجه به یافته این تحقیق می توان پیشنهادات زیر ارائه کرد که موجب افزایش حضور نوجوانان به کتابخانه ها گردد:

- با توجه به نقش مهم رسانه ها به خصوص تلویزیون، صدا و سیما می تواند از طریق برگزاری برنامه های مختلف از جمله میزگردهای کارشناسی به منظور معرفی کتابهای مناسب و متناسب با هر گروه سنی، معرفی نقش کتاب درمانی از زبان کارشناسان و روانشناسان در قالبهای مختلف تولیدی، میزگرد، فیلم، سریال...، طراحی و ساخت میان برنامه، زیر نویس و برنامه های پویانمایی به ترویج موثر کتاب و کتابخوانی پردازد؛ نصب پوستر و توزیع بروشورهای تبلیغاتی در سطح شهر و حتی درب منازل، معرفی کتاب از طریق درج در روزنامه ها، درج خلاصه ای از یک کتاب در نشریات ادواری، معرفی کتاب از طریق اینترنت، معرفی کتاب و همچنین امکانات و تسهیلات کتابخانه های عمومی از طرف نویسنده ی از طریق ارسال پیام کوتاه از تلفن همراه موارد دیگری است که می تواند در ترویج کتابخوانی و جذب افراد به کتابخانه ها موثر واقع شود؛
- ایجاد امکان پاسخگویی به سوالات تحقیق دانش آموزان و همچنین ایجاد همکاری بیشتر با مدارس چون مکانی که بعد از خانواده می تواند بروی نوجوانان تأثیر بگذارد مدارس می باشد؛
- ایجاد کتابخانه هایی با معماری های زیبا، شاد، جذاب، آرامش بخش و راحت به دور از هرگونه اضطراب و تنش و همچنین استفاده از کتابداران با سواد و مناسب برای بخش کودکان و نوجوانان، چون جلوه های بصری اولین گام در کتابخانه هاست که می تواند موجب جذب بیشتر نوجوانان به کتابخانه ها شود؛
- برگزاری کلاس های آموزشی در کتابخانه های عمومی از جمله: قرآن، خط، نقاشی، آموزش استفاده از کتابخانه، روش های مطالعه و...؛

خلیلیان و پشوتنی‌زاده: تأثیر خدمات کتابخانه‌ای و رسانه‌های مختلف بر جذب نوجوانان...

- برگزاری کلاس‌های آموزشی برای کتابداران کتابخانه‌های عمومی در ارتباط با شیوه‌های برخورد درست و مناسب با کاربر و همچنین راهنمایی و مشاوره دادن به نوجوانان در ارتباط با نیاز اطلاعاتی آنها؛
- استفاده از فناوری جدید در کتابخانه‌ها نظیر خدمات پیامکی، ایجاد وب‌سایت‌ها و وبلاگ‌ها، استفاده از ربات‌های مختلف و... تا بتواند جذابیت‌هایی را برای نوجوانان ایجاد نماید؛
- برگزاری همایشات و نمایشگاه‌ها و یا برنامه‌های کودک در کتابخانه عمومی به منظور تشویق افراد به مطالعه؛
- تهیه انواع منابع اطلاعاتی به اندازه کافی و همچنین مرتبط با نیازهای اطلاعاتی و علاقه نوجوانان به کتابخانه‌ها؛
- همکاری بیشتر با صدا و سیما جهت ارائه تبلیغات و اطلاع‌رسانی درباره کتابخانه‌ها و ساخت برنامه‌های جذاب و زیبا و مناسب با سن نوجوانی مرتبط با کتابخانه‌ها، و همچنین اطلاع‌رسانی بیشتر کتابخانه‌ها در تمام نقاط شهر با ابزارهای مختلف؛
- ساخت کتابخانه‌های عمومی در تمام نقاط خصوصاً در مناطق ضعیف شهری که از امکانات مالی کمتری برخوردار هستند؛
- برگزاری جلسات توجیهی برای والدین به خصوص مادران که در تربیت صحیح فرزندان نقش بیشتری دارند جهت اهمیت و فواید استفاده فرزندان از کتابخانه‌های عمومی؛
- اختصاص نیرو، بودجه و توجه بیشتر مسئولان به این گونه فعالیت‌ها جهت جذب بیشتر نوجوانان به کتابخانه.

تشکر و قدردانی

نگارندگان بر خود لازم می‌دانند از مدیریت و نیز کارشناس بخش فناوری کتابخانه عمومی ابن مسکویه اصفهان به خاطر صدور مجوز و تامین اطلاعات لازم تشکر نماید. همچنین از کارمندان کتابخانه‌ها و تمامی افراد پاسخگو به پرسشنامه و کلیه افرادی که در انجام این پژوهش ما را یاری رساندند سپاسگزاریم.

تعارض منافع

هیچ گونه تعارض منافع توسط نویسندگان بیان نشده است.

References

- Abadullahi, N. (2004). Services and the importance of public libraries. *Information research and public libraries*.13(3,4):15-21
- Abazari, Z., yarmohammadi, M., OmidKhoda, M. (2016). The impact of cultural activities public libraries on Increasing of loan in order to create interest to reading among students (Improvement of circulation): Case study (between students of the School Goharshad). *Research on Information Science & Public Libraries*. 22 (2) :247-260. [In Persian]

- Abrizah, A. (2007). The Effectiveness of Reading Habit Promotion in Public Libraries of DKI Jakarta Province. Kuala Lumpur. *LISU 12*(2): 155-162.
- Alavi, B., Arablo, H. (2011). Studying the effect of cultural and artistic organization of Tehran Municipality on developing book –studying culture. *Urban Management Studies*, 3(7),69-78
- Bamberger, R. (1975). *Promoting the reading habit*. Paris: UNESCO.
- Creaser, C. (1999). A survey of library services to schools and children in the UK 1998-99.
- Drexel University (2000). Customer satisfaction: A Research Reported for Hagerty Library: Annual Meeting. Drexel.
- Ebrahimi khairabadi, f. (2012). Study of public librarians' views on the impact of information technology on the extent of their participation in make decision in Yazd public libraries. Master Thesis. University of Isfahan, Isfahan, Iran. [In Persian]
- Ekrami, M. (2004). Principles of mass communication. Mashhad: Ivar.
- Green, T.(1994). Images and Perceptions as Barriers to the Use of Library Staff and Services. *New Library World*, 95 (7), 19 – 24.
- Griswold, W., McDonnell, T., and Wright, N. (2005). Reading and the Reader Class in the twenty- first century. *Annual Review of Sociology*, 31, 127–41.
- Haftadi Yam, Z. (2016). Factors affecting the attraction of public library users in Tabriz using the 4p marketing model .Conference on Management and Humanities Research in Iran, Tehran. <https://civilica.com/doc/492490>
- Hajian-Zeydi, M. (2016). Principal Elements Encouraging Sari Citizens in Iran to Book Reading: Viewpoints of Sari Public Library Users. *Research on Information Science & Public Libraries*. 22 (2), 261-276. [In Persian]
- Hakimi, R., and Tabasi, M. A. (2010). Investigating practical solutions to activate school libraries in Zahedan and develop a culture of reading. *Library and Information Sciences*, 13(1), 111-132. [In Persian]
- Kaki, M., Jamali, H., and Maktabifard, L. (2013). Evaluation of Additional Services of Public Libraries of Tehran and Their Role in Promoting Reading among the Youth. *Journal of Information Systems and Services*, 2(4), 21-32. [In Persian]
- Keshvari, M., and Abdollahi, M. (2013). Enhancing the Loyalty of Library Customers Using social media. *National Studies on Librarianship and Information Organization*, 24(1), 76-93. [In Persian]
- Knulst, w., and Anderias, D. B. (2003). The readership of the books in times of de-reading, *poetics 31*, 213-233.
- Knulst, W., and Kraaykamp, G. (1997). The decline of reading: leisure reading trends in the Netherlands\ (1955–1995). *Neth. J. Soc. Sci.* 33,130–150.

- Koohi Rostami, M. (2016). "The voice of protest that was never heard!" Speech of Lisna We. No. 234. [In Persian]
- Lynn, S. C., and Kevin M. R. (2013). Why the Internet is more attractive than the library. *The Serials Librarian*, 64(1-4), 41- 56.
- Mahboub, S. (2012) Public Libraries and Per Capita Reading. *Research on Information Science & Public Libraries*, 18(1), 117-133
- Moarefzadeh, A., and Iraj, S. (2010). Investigating the Factors Encouraging or Inhibiting the Study among Clients of Public Libraries in Mahshahr City. *Information Science & Public Libraries*.16(60), 143-170.
- Moradi, K., and Yaqmouri, F. (2017). The role of TV commercials in attracting audiences Review of hilarious programs, books and life. *Book of Mehr*, 22(19): 1-22. [In Persian]
- Motameni, A., Hemmati. A., and Moradi, H. (2013). Identifying and Prioritizing the Barriers of Youth Tending to Use Public Library Services. *Research on Information Science & Public Libraries*, 18(4), 363-383. [In Persian]
- Najeemah, M. Y. (2010). Influence of Family Factors on Reading Habits and Interest among Level 2 Pupils in National Primary Schools in Malaysia. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 5(1), 1160-1165.
- Nowkarizi, M., Narmenji, M., and Dehghani, K. (2014). The Relationship between Parents' Cultural Capital with the Children Use of Library Materials among Public Libraries' Members of South Khorasan. *Research on Information Science & Public Libraries*, 20(2), 349-370. [In Persian]
- Osare, F., and Golchubi, T. (2007). Identifying and introducing the factors that encourage and inhibit the free study of high school students in Mazandaran province. *Educational Sciences and Psychology*, 13(4), 103-126. [In Persian]
- Project for Public Spaces. (2014). How to Make Your Library Great. Retrieval 30 April, 2016 from: <http://www.pps.org/reference/libraryattributes/>
- Rabiee, A., Mohammadian, M., and Baradaran Jamili, B. (2012). Evaluating Advertizing Effectiveness of Parsian Bank and Identifying the Factors with Most Influence on Its Improvement in the City of Tehran. *New Marketing Research*, 1(2), 17-40. [In Persian]
- Ruterana, P. C. (2012). *The making of a reading society: Developing a culture of reading in Rwanda* (Doctoral dissertation, Linköping University Electronic Press).
- Sarukhani, B. (1994). *Sociology of communication*. Tehran: Information Publications. [In Persian]
- Skretas, G. (2005). Factors Affecting the Full Use of Library and Information Management Systems by Library Personnel. *Journal of Information Management Systems*, 39(2), 139-146.
- Taher, M. (1986). Education issues. Tehran: Amir Kabir. [In Persian]
- Thorhaug, J. (2006) 'Children a constant challenge – also to the library', *Scandinavian Public Library Quarterly*, 39(1) ,37- 59.

Toivonen, T. (1992). The melting away of class differences? Consumption differences between employee groups in Finland 1995- 1985. *Social indicator Research*, 26, 277-302.

Whelan, S.P. and Costello, J. (2002) *Public Libraries and Youth Development: A guide to practice and policy*. Chicago: Chap.

Yousefi, A. (2001). Assessing the status (amount) of non-academic study of high school students in Fam province. Research Council of the General Directorate of Education of Qom Province, research report. [In Persian]

COPYRIGHTS

© 2020 by the authors. Licensee SCU, Ahvaz, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)